

Nå er det alvor

Rustet for en usikker fremtid

**Tone Grindland
Kommisjonsmedlem /
Regiondirektør NHO Rogaland**

Kommisjonens mandat

- Gi **prinsipiell** vurdering av **styrker og svakheter** ved dagens beredskapssystemer.
- **Vurdere risiko og vesentlighet.**
- Omfatter **hele samfunnssikkerhetsfeltet**, Svalbard og hele krisespekteret
- Bør inkludere **sivilt-militært** samarbeid og **totalforsvaret**
- Bør vurdere betydning av **internasjonale forventninger** til og **forpliktelser** for norsk beredskap.
- Ha særlig fokus på **tverrsektorielle** utfordringer.
- Bør reflektere **prioriteringsutfordringer**
- Bør vurdere betydningen av **risikoaksept.**
- Ha nødvendig **kontakt og samarbeid** med relevante pågående prosesser, som **Forsvarskommisjonen.**

Kommisjonens tillegg

- Betydningen av **tillit**
 - **10 + 10 år**

Utfordringsbildet

Det helhetlige utfordringsbildet

STORMAKTSRIVALISERING
TEKNOLOGISK UTVIKLING
KLIMAENDRINGER
DEMOGRAFISKE ENDRINGER

Et mer dynamisk konfliktspekter

*Fra fred, krise og krig til
konkurransse, konfrontasjon,
konflikt og konsolidering*

Motstandskraft i hele krisespekteret

Helhetlig trusselbilde

Alle former for fare, i hele krisespektret og så lenge situasjonen varer.

Befolkningens trygghet og sikkerhet

Fundamenter for beredskap

Tillit: Nødvendig for beredskap og krisehåndtering, men under press

Rettsstaten: Rammen for myndighetsutøvelse og individets rettsikkerhet

Kommisjonens vurdering og hovedanbefalinger

Prinsipiell vurdering av norsk beredskap

- Sterk grunnberedskap
- Modernisert totalforsvar
- Tillitssamfunnet og rettsstaten
- Frivillige organisasjoner
- Oppstykket styring og ledelse
- Næringslivet ikke «påkoblet»
- Tverrsektorielt samarbeid
- Svak «føre var»-tenkning

Hovedanbefalinger: Et robust beredskapssystem

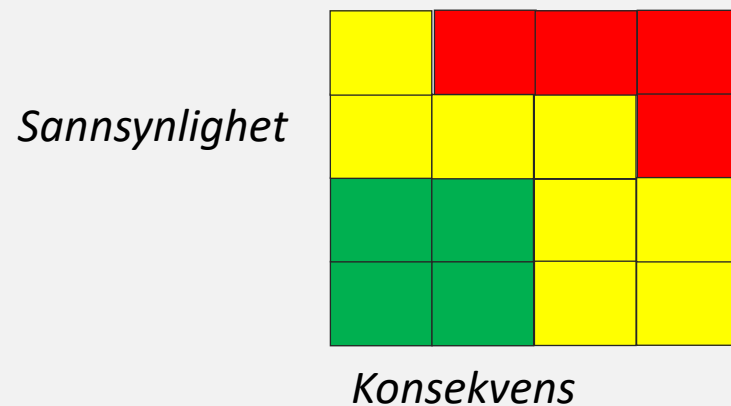
- En motstandsdyktig og utholdende befolkning
- Styrke lokalt og regionalt nivå i beredskap
- Styrke tverrsektorielt samarbeid
- Tettere integrering av næringslivet i beredskapsstrukturen
- Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur
- Utvide nordisk beredskapssamarbeid
- Videreutvikle grunnberedskapen
- Styrke beredskapsrollen til frivillige organisasjoner
- Forsterke arbeidet med infrastruktur og digital sikkerhet
- Styrke forsyningssikkerheten

En motstandsdyktig og utholdende befolkning

- Kommunisere alvoret i det helhetlige trusselbildet
- Lager av nødvendigheter for mer enn tre dager
- Mental robusthet mot krevende situasjoner og desinformasjon
- Dypere beredskapskompetanse

Styrke lokalt og regionalt nivå i beredskapen

Forbedret strategisk og operativt beredskapsarbeid

- Helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyser lokalt og regionalt
- Beredskapsplaner lokalt og regionalt
- Forsterkningsordning for kommunal krisehåndtering
- Interkommunalt samarbeid og «nabohjelp»

Rådsstruktur

- Forskriftsfeste lokalt beredskapsråd
- Videreutvikle fylkesberedskapsråd til regionalt beredskapsråd

Styrke statsforvalteren

- Friske midler til statsforvalterens beredskapsarbeid
- Forsterke statsforvalterens veilednings- og prioriteringsrolle

Styrke tverrsektorielt samarbeid

Scenariobasert beredskapsplanlegging

Felles, tverrsektorielle planforutsetninger

Nasjonal sikkerhets- og beredskapsstrategi

Langtidsplan for sivil beredskap

Langtidsplan for forsvarssektoren

Tettere integrering av næringslivet: Behovet 1

- **90 prosent** av militær transport for store militære operasjoner **leveres av sivile ressurser** chartret eller rekvirert fra kommersielle aktører
- Over **70 prosent av satellittkommunikasjonen** som brukes til forsvarsformål, **leveres av private aktører.**
- Ca. **90 prosent av den transatlantiske internettrafikken**, inkludert militær kommunikasjon, bæres av undersjøiske fiberoptiske kabler som er en **del av sivil elektronisk** kommunikasjonsinfrastruktur,
- Rundt **75 prosent** av vertsnasjonsstøtten til Nato-operasjoner **fra lokale, kommersielle tjenester**

22/02620

FFI-RAPPORT

Styrker og svakheter ved dagens totalforsvar

– rapport til Totalberedskapskommisjonen

Stig Rune Sælevåg
Gunn Alice Birkemo
Hanne Breivik
Monica Endregård
Geir Enemo
Tonje Grunnen
Arnt Johnson
Rune Lausund
Ole Jakob Sendstad
Aasmund Thuv

Tettere integrering av næringslivet: Behovet 2

- **1,8 millioner sysselsatt** i privat næringsliv
 - 600 000 arbeidsplasser i **eksportrettet industri** – primært hav- og kystbasert
 - **Verdens syvende største** handelsflåte
 - **Næringslivet teknologiledende** – gjelder også forsvarsteknologi
 - **Industrivernet** enorm lokal kapasitet: **17 400 personer i 230 kommuner**
- **Informasjonsflyten** mellom myndigheter og næringslivet ofte **svak**
 - Offentlig-privat samarbeid preges av **transaksjonelle forhold**, ikke fellesskap og partnerskap

Tettere integrering av næringslivet: Fundamentet

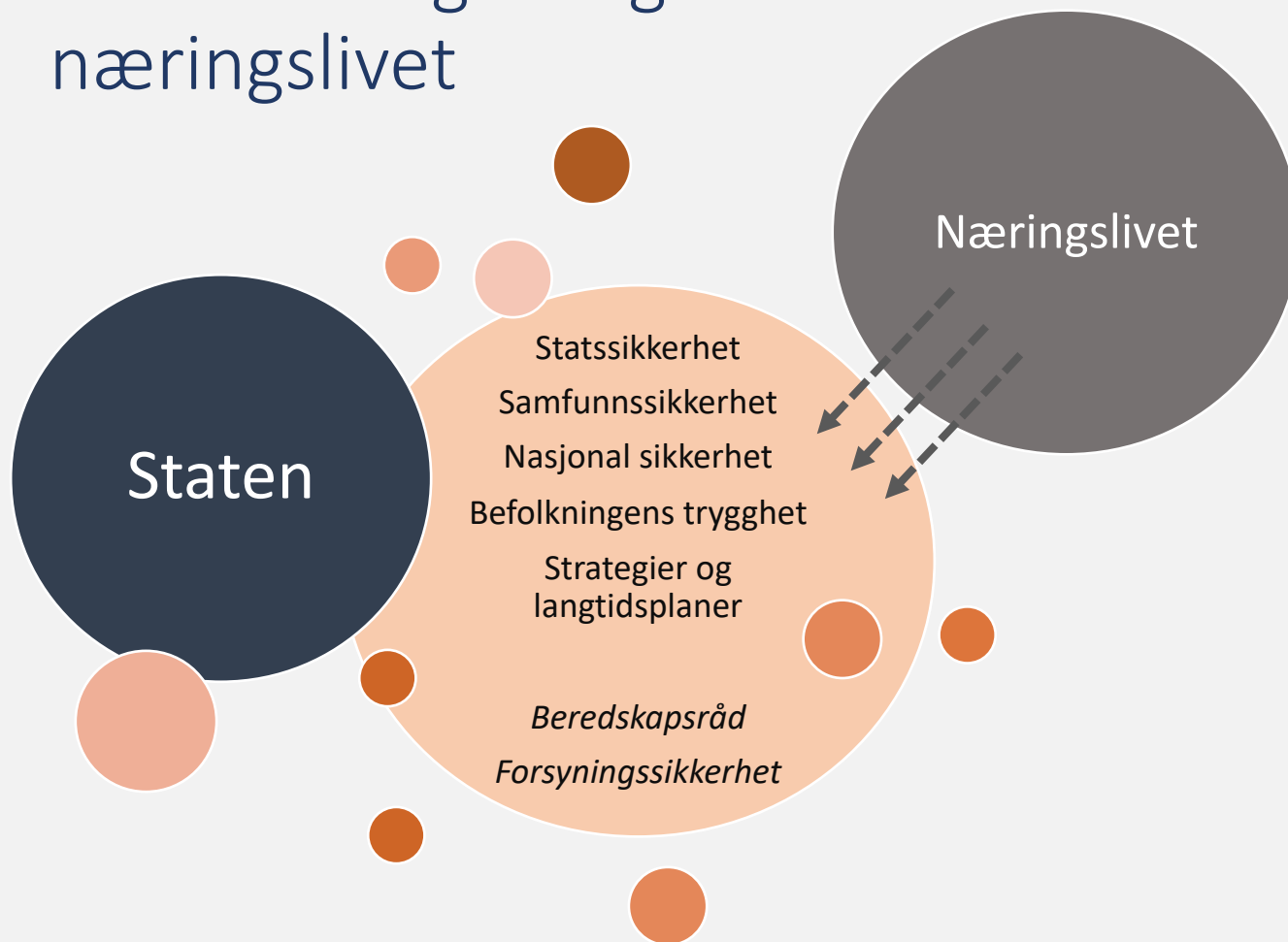
SAMFUNNSPERSPEKTIVET

- Beredskap i og for næringslivet
- Samfunnet er et **økosystem**: ulike aktører, ulike roller i ulike situasjoner – avhengigheter på kryss og tvers
- Næringslivets beredskap og evne til krisehåndtering: **en funksjon av samfunnsmessig tilhørighet**

MYNDIGHETSPERSPEKTIVET

- **Myndighetenes avhengighet** av næringslivet
- **Myndigheter setter krav til, og har behov for,** næringslivets ressurser for beredskap og krisehåndtering
- Næringslivet ansett som et **instrument**

Tettere integrering av næringslivet

UTVIKLE PARTNERSKAP

- Næringslivets egenberedskap og samfunnsrolle må forstås
- Næringslivets kapasiteter må være gripbare i krisehåndtering
- Næringslivet må være representert i beredskapsrådene
- Offentlig-privat forsyningsberedskapsorganisasjon basert på likeverdighet

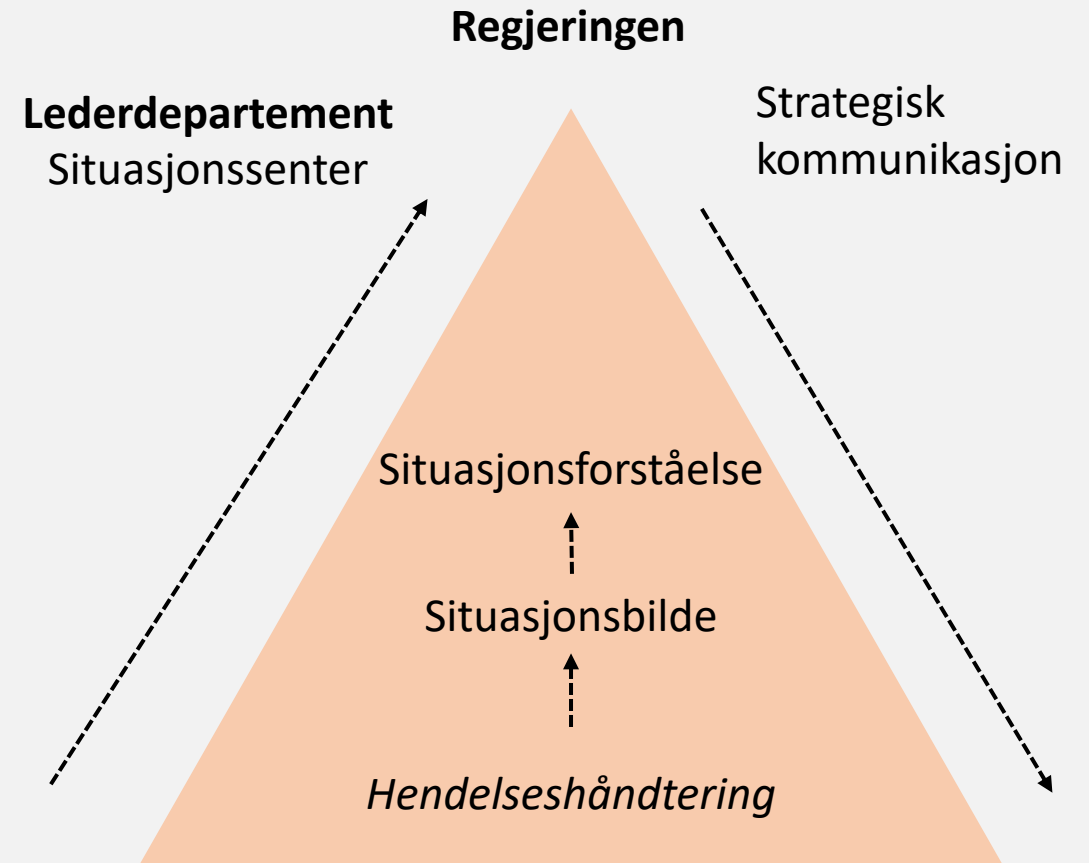
Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur

Funksjon på strategisk nivå skal gi regjeringen grunnlag for:

- Situasjonsforståelse
- Strategisk kommunikasjon

Tydelig kriseledelse:

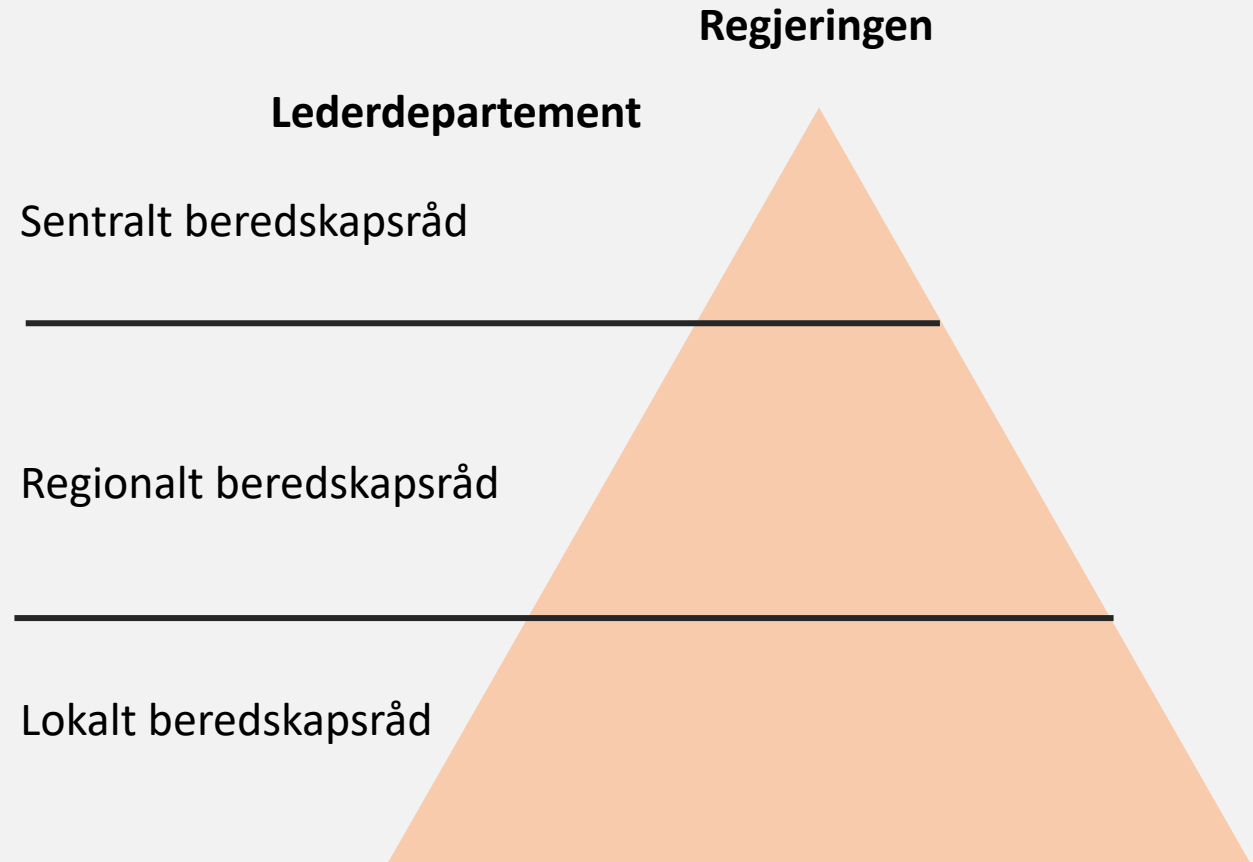
- Etablere fast lederdepartement på sivil side: Justis- og beredskapsdepartementet

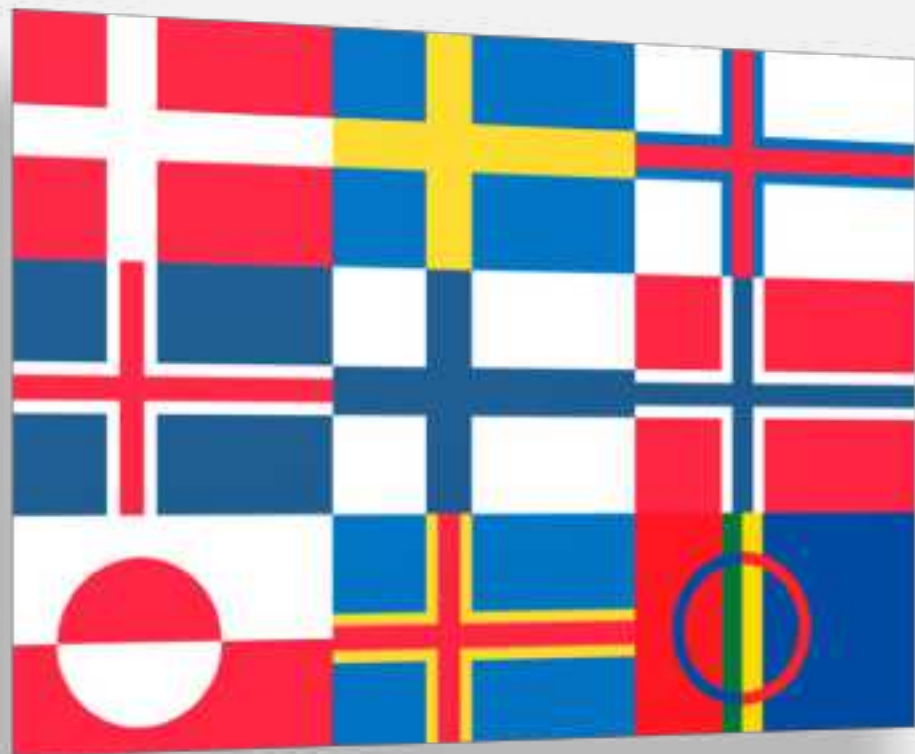
Utvikle nasjonal situasjonsforståelse, ledelse og enhetlig rådsstruktur

Enhetlig rådsstruktur på alle nivå:

- Rådgivende, ikke operative funksjoner
- Risiko- og sårbarhetsanalyser
- Beredskapsplaner
- Næringslivet og frivillige organisasjoner medlemmer på alle nivå

Utvide nordisk beredskapssamarbeid

Finsk og svensk medlemskap i Nato gir muligheter for styrket militært og sivilt beredskapssamarbeid

Nødvendig med mer integrert totalforsvarssamarbeid spesielt knyttet til alliert forsterkning og forsyningsikkerhet

Norsk initiativ for nordisk samarbeid innen totalforsvar, samfunnssikkerhet og beredskap

Videreutvikle grunnberedskaper

- Grunnberedskaper må videreutvikles for å sikre en tilstrekkelig god og desentralisert beredskap
- En forutsigbar dimensjonering av grunnberedskaper
- Lovfesting av den offentlig organiserte redningstjenestens organisering og verdigrunnlag
- Nasjonalt kunnskapssenter for redningstjenesten og samvirke
- Prioritering av digitale fellesløsninger

Bilde: Forsvaret

Styrke beredskapsrollen til frivillige organisasjoner

- Deltakelse i beredskapsråd på alle nivåer
- Reelt økonomisk løft for frivillige rednings- og beredkapsorganisasjoner: Økte tilskudd og fritak for avgifter på noen områder
- Kostnadsfri innføring av ny teknologi

Bilde: Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum - FORF

Forsterke arbeidet med infrastruktur og digital sikkerhet

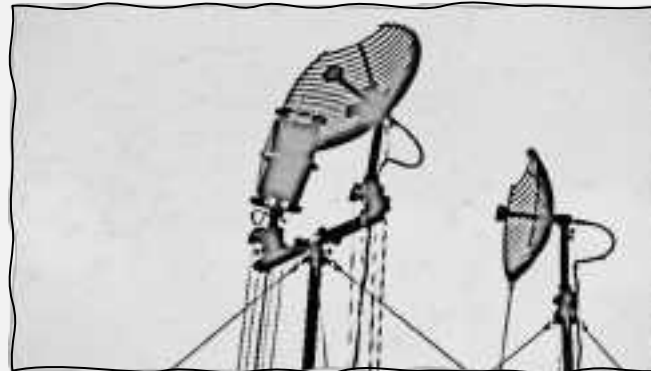
Strategi

Etablere strategi for nasjonal digital infrastruktur.

Risikostyring

Tverrsektorielle vurderinger av samfunnets digitale risiko

Flernasjonalt samarbeid

Styrke samarbeid med land Norge har et sikkerhetssamarbeid med om etablering av sikkerhetskrav og -standarder

Styrke forsyningssikkerheten

- Føre var
- Forsyningsberedskapsorganisasjon: offentlig-privat partnerskap gjennom likeverdighet
- Matberedskap basert på norske råvarer og produksjon

Andre anbefalinger

Totalforsvaret

- **Modernisering av totalforsvaret vellykket**
- **Ny epoke innledet, større sikkerhetspolitisk alvor**
- **Store muligheter for nordisk samarbeid**
- Motstandskraft mot alle former for fare og i hele krisespekteret
- Nordisk totalforsvarsintegrasjon
- Forsvarets behov for sivil støtte må tydeliggjøres
- Forsvarets bistand til sivil krisehåndtering må prioriteres
- Nødvendig med felles planforutsetninger sivil side og Forsvaret

En beredskapslovgivning for hele krisespektret

- **Må oppdateres i takt med endringer i trusselbildet**
- **Må dekke hele krisespektret**
- **Hjemmel for tiltak bør være på plass før krisen inntreffer**
- Nedsette lovutvalg som skal vurdere beredskapslovgivningen
- Utarbeide retningslinjer for raske regelverksprosesser i kriser

Klimatilpasning og håndtering av naturfare

Utfordringer

- Norge er på etterskudd når det gjelder klimatilpasning
- Samordningen mellom departementer og sektorer er for svak

Anbefalinger

- Forsterke arbeidet for å forberede Norge på et endret klima
- Behov for helhetlig nasjonal handlingsplan
- Styrke beredskapen for å kunne håndtere naturkatastrofer

Forsyningssikkerhet

Utfordringsbildet

- Forutsetningen om velfungerende handel
- Akkurat i tide-prinsippet vs. føre-var-prinsippet
- Målsetting
 - å forsyne befolkningen med varer og tjenester som er nødvendige for å ivareta deres grunnleggende behov
 - å forsyne virksomheter som ivaretar kritiske samfunnsfunksjoner med varene og tjenestene som de er avhengig av for å opprettholde de viktigste leveransene sine
 - å sikre Forsvaret materielle forutsetninger for å kunne ivareta oppgavene sine

Anbefalinger

- Nærings- og fiskeridepartementet må få et sterkere mandat for å koordinere forsyningsberedskapen
- Bruke næringsberedskapsloven mer aktivt som verktøy for samarbeid mellom myndigheter og næringslivet
- Utarbeide felles planforutsetninger
- Utarbeide strategi for arbeidet med forsyningssikkerhet
- Behov for overordnede prinsipper for prioritering i kriser
- Mer aktiv bruk av beredskapsanalyser

Drikkevannsforsyning

Utfordringer

- Aldrende infrastruktur
- Akkurat i tide-prinsippet
 - Forsyningssikkerhet for kjemikalier

Anbefalinger

- Beredskapsanalyse av verdikjeden for drikkevann
- Etablere råd for drikkevannsberedskap
- Egenberedskap

CBRNE-hendelser

Utfordringer:

- Teknologeutvikling, nye ukjente trusselstoffer, kunnskapsspredning, aldrende kjernekraftverk, reaktordrevne fartøy
- Sikkerhetspolitisk utvikling
- Behov for spesielle kapasiteter og kompetanse

Anbefalinger:

- Nasjonal vurdering av atomberedskapsarbeidet
- Sørge for hensiktsmessige samvirkeordninger på CBRNE-området
- Aktører som håndterer CBRNE-hendelser operativt må sikres nødvendig kompetanse og kapasitet
- Gjennomføre og følge opp beredskapsanalyser på CBRNE-området

Beredskapskunnskap og kompetanse

Utfordringer:

- Behov for mer målrettet og helhetlig utvikling av viktig kompetanse- og kunnskap
- Kunnskapsutvikling i kriser
- Behov for kompetanseutvikling innen samfunnssikkerhet, beredskap og totalforsvar
- Demografiske endringer og utfordringsbildet gjør det viktigere å styrke evnen til å trekke på ungdom og unge voksne i beredskapsarbeid

Anbefalinger:

- Utrede hvilke behov samfunnet har for kompetanseheving innenfor samfunnssikkerhet og beredskap i et 20-års perspektiv
- Nasjonale og regionale kurs om totalforsvar, samfunnssikkerhet og beredskap
- Øke beredskapskompetansen til dagens unge i eksisterende utdanningsløp i videregående opplæring og i høyere utdanning

Takk for oppmerksomheten!

Høringsfrist 16. oktober

**Tone Grindland
Kommisjonsmedlem /
Regiondirektør NHO Rogaland**